

DISPUTATIO TERTIA
TRACTATUS
DE CESSIONE
ACTIONUM

Continens unam veram fictæ cessionis speciem, & unam
quæ inter cessiones planè non est referenda, à *Glof.* autem
in l. pen. C. Ad Sct. Trebell. pro cessione ficta
reputata.

QVAM
Quæ sita Salute Divinâ

Autoritate atq; permissu Magnifici Dn. Ordinarii, Senioris & reli-
giorum inclite Facultatis Juridicæ Adsefforum

SUB PRÆSIDIO

Viri Clarissimi

DN. QVIRINI SCHACHERI

Phil. & U. J. D. Facultatis Jurid. Adsefforis

Præceptoris & fautoris sui ætatem
honorandi

Disputantium benevole censura publicè exhibet

CHRISTIAN-AUGUSTUS Fürschus

Nobil. Lünab.

In Auditorio Paulino horis solitis die 19. April.

M. DC. XXXVII.

LIPSIÆ,

Excudebat HENNINGUS Köler.

ALT. 003

110

1637, 3

3

Quod DEUS bene vertat!

DISPUTATIO TERTIA

De

CESSIONE ACTIONUM

IN Disputatione de CESSIONE ACTIONUM primâ de Polysemia, Synonymia, definitione rei, deq; novem FICTARUM sive IPSO JURE contingentium cessionum speciebus falsis & suppositiis egimus: In secundâ autē tres veras & genuinas species, easq; notabiles & perquam utiles contemplati sumus: Nunc in præsentē tertiâ, unam veram strictæ cessionis speciem & unam quæ neq; cessionem à Jure, neq; cessionem ab homine in se continet, à Glos, autem in *l. pen. C. ad Sct. Treb.* pro cessione fictâ & legitimâ reputatâ, perlustrabimus,

THESIS I.

QUARTAM ipso jure contingentis cessionis speciem nobis exhibet *l. 1. §. sed & quotiens 9.* (unicus & singularis) *ff. ad Sct. Treb.*

II. Casus talis habetur in eò. Sempronius heres Caii rogatus fuit hereditatem restituere Mævio & Titio, huic quidem purè vel in diem Paschatos, illi vero sub conditione aliquâ, Quæritur ergo quid in hoc passu faciendum? Respondet Ulp. Sempronium hereditatem suspectam nominâsse, & Senaturn censuisse, hereditatem universam Titio pendente conditione esse restituendam, & si conditio postmodum extiterit, in Mævium sine ullo factio

A 2 confidei

onfidei commissarii Titii ipso jure transcuras actiones, modò
velit suam suscipere partem.

III. **Summa** itaq; *d. s.* est, quod quando duo vel plures fidei
commissarii sunt denominati, unus quidè purè vel in diem, alter
vero sub conditione, purè vel in diem instituto debeat universa
hereditas restitui, sed eveniente conditione ipso jure transire
act. ones in alterum. Unde malè à Br. summatus est h. m. In fidei
commiss. partis, cui facta est restitutio in solidū, transeunt actio-
nes, quæ ipso jure transibant in alium fideicommissarium con-
ditione existente: Non enim ibidem quæritur (1) de quovis
fideicommissario partis, sed de illo duntaxat, qui habet confidei-
commiss. Conditionalem, neq; (2) de eò, cui restituta est heredi-
tatis. sed de eò, cui restituenda ante conditionis purificationem.

IV. Pro majori luce & enodatione *d. s.* sequentes quæstio-
nes ventilandæ & examinandæ erunt (1) Quare Sempronius
heres ejusmodi hereditatē suspectam dixerit? (2) Cur tota here-
ditas Titio (fideicommissario purè vel in diem instituto) pen-
dente cond. tione sit restituenda. (3) Num præcisè totam heredi-
tatem Titius suscipere teneatur nec possit suam duntaxat perere
partem (4) Cur in Mævii transeant ipso jure actione conditione
verificata. (5) An sit differentia inter fideicommissarium condi-
tionalem & purum vel in diem. (6) An § loquens de fideicom-
missario in diem, sit intelligendus generaliter, de quovis in diem
constituto confideicommissario, ita ut etiam in incertum diem
constitutum comprehendat. (7) Quomodo vel qu, in diem in-
certum fideicommissum relinqvatur (8) Num *d. s.* de omnibus
fideic: conditionalibus exaudiendus (9) Pro qua qvota & por-
tione cessio ipso jure fiat.

V. Ad **P R I M A M** autem **Qvæstionem** respondemus:
Non idè Sempronium appellasse hanc hereditatem suspectam,
quasi omnes ejusmodi hereditates, ubi rogantur heredes uni
purè alteri verò sub conditione restituere hereditatem, essent su-
spectæ dicendæ, sed quia in præsentī casu, eam pro suspecta
habuit.

habuit. Est namq; unicuiq; liberum dicere hereditatem sibi de-
 laram suspectam nec ne, nec immerito, ut inquit Jct. in l. qvia
 poterat. 4. m. ad SCt. Trebell. Non enim præscribi heredi instituto
 debet, cur metuat hereditatem adire, vel cur nolit, cum variaz
 sint hominum voluntates &c. l. sed etsi 9. §. qvod si. ff. eod.

VI. Ad SECUNDAM Qvæst. Cur tota hereditas Titio pen-
 dente conditione sit restituenda *Glos & Dd.* quodammodo obmu-
 tescunt. Allegant quidem pro eruendâ ratione l. cogi 16. §. si quis
 heres 4. & §. si servo 10. ff. ad SCt. Treb. Sed in d. §. 4. casu à nostro
 longè diversissimus habetur, ratioq; decidendi in eò est facilima.
 Qvia, qv. duobus est restituenda hereditas simpliciter sive purè,
 & unus ex his vult sibi restitui hereditatem, alter vero recusat,
 qvò de casu tractat, in promptu est ratio, cur is, qvi repudiavit
 partem suam exoneretur, & in alterum, qvi universum jus lu-
 bens agnovit, omnes actiones in solidum transferat, nimirum
 recusatio, qvæ facit, ut alteri pars recusantis accrescat. Hic
 autem disceptamus de fideicommissario conditionali, qvi
 multis parasangis distat à fideicom: purè vel in diem rogato.
 Nos, ut liberè mentem nostram aperiamus, rationem ponemus
 in ficta sive præsumpta voluntate testatoris, qvi uni purè alteri
 sub conditione relinquendo, videtur voluisse, ei qvi purè in-
 stitutus, interea, dum conditio nondum impleta, totam heredi-
 tatem concedere Argumento nobis est l. mulier 22. §. si heres 2. ff. ad
 SCt. Treb. Qvi verò meliorem nobis suggerent, eosdem libenter
 audiemus & sequemur.

VII. Ad Qvæstionem igitur TERTIAM: An fideicom-
 missarius purè vel in diem institutus teneatur præcisè universam
 apprehendere hereditatem, nec possit suam duntaxat partem
 arripere, difficilior est responsio: nullibi enim expressè decisa
 reperitur. Dicit quidem d. l. 1. §. 9. Senatam censuisse, ei interea
 dum conditio pendet, restituendam universam hereditatem, qvi
 purè rogatus vel in diem. Sed an hoc de volente, an verò de

invito intelligendū, non exprimit. Quid ergo statuendū? defendemus fideicommissario purē instituto licitum esse vel totum vel partem appetere, idq; per *l. cogi 16. §. idem Mæcianus 9. ff. ad Sct. Treb.* J C Mæcianus: (quis fuerit & quo tempore vixerit nobis non constat, maximē, cum non reperitur in catalogo J Corum, qui habetur in *l. 2. de O. I. nisi dixeris fuisse Luc. Crassum fratrem Publ. Mucii. qvi Mucianus & a Cic. disertissimus appellatus d. l. 2. §. ex his 40.* Illud tamen ex inscriptione *l. 1. ff. ad Sct. Treb.* in aprico est, quod antiquior Ulpiano, & ex *l. cogi 16. §. sed etsi miles 1. §. sed si servo 13. ff. d. t.* aliquot libros de fideicommissis conscripserit) ait, posse fideicommissarium ita cogere heredem ad additionem hereditatis, ut, vel transferat totam vel partem, subjungens, multum interesse, utrum totam sibi restitui desideraverit, an suam tantummodò partem, & si quæres, ubinam interea confideicommissariiportio & quisnam pro illa rata vel debitores hereditarios convenire, vel creditoribus hereditariis. & legatariis satisfacere potest & debet? respondemus, esse constituendum Curatorem bonorum ad instantiam legatariorum, creditorum vel debitorum solvere cupientium, per ea quæ habentur in *l. si quis instituat, 23. ff. de acquir. hered. Diss. Schneidw. ad §. nihil autem interest. f. de fideic. hered. ibiq; Heig.* Inqvies, sed quænam ratio, quod confideicommissariorum unus possit totius hereditatis restitutionem urgere, cum saltem ex judicio testatoris partem accipere debeat? Item, cur compulendo heredem ad adeundam hereditatem, quærat jus confideicommissario, ne possit deinde quartam ab ipsius rata detrahere, atq; sic faciat conditionem ipsius meliorem? Ad primum respondemus, ideò competere confideicommissario jus totā hereditatem petendi, quia ante divisionem in solidum videntur esse fideicommissarii. Ad secundum responder *Br. in d. l. 16. §. 9.* Ideò denegandam deductionem quartæ heredi fiduciario, quia semel adiit coactus, cumq; adeuns coactus perdat Trebellianicam, meritò etiam respectu reliquorum hanc pœnam pati debere. Sed *Br.* opinio nobis non arridet, *In d. n. §. expressè* asseritur, quod heres partim coactus partim volens heredi-

hereditatem adire possit. Nam, si fideicommissarius partem duntaxat suam desideraverit, & ob id ad aditionem heredem coegerit, dicitur, non ideo statim quoad alterum Trebellianicam eum amisisse sed deductionem quartæ eidem adhuc salvam integramque reliquisse. Quid ergo dicendum? Distingvimus inter coactionem totalem & coactionem partialem. Coactus ad restitutionem universæ hereditatis merito privatur beneficio quartæ in totum; Coactus vero ad restit. partis cujusdam nec ultera partem est puniendus, ne pœna sit delicto gravior. Quando igitur confideicommissarius per coactionem totalem consequitur quartam, non hoc tam fit ex facto confideicommissarii compellentis, quàm ex facto fiduciarii, qui planè nihil penès se habere cupit, sed in totum voluntatem testatoris & legis beneficium aspernatur.

VIII. **Q**uæstionem **Q**UARTAM quod atinet: **C**ur, **n**im: **I**n **C**onfideicommissarium conditionalem transeât ipso jure actiones purificatâ conditione? eam à nemine decisam animadvertimus, cum tamen maximè sic hujus loci, & dubia non contemnenda habeat. Modò enim diximus inpurè vel indiem rogatù fideicommissarium, omnes transiisse actiones per restit. hereditatis universalem. Cur ergò non à Confideicommissario recipit? Sicuti res ipsas ex manibus ejusdem mediante actione, si pars hereditatis petatur, accipere tenetur, nec potest easdem propria autoritate apprehendere, *d. l. cogi 16. §. Marcianus 8. ibi: à præsentibus petent. ff. Ad Sc. Treb.* Cur tam varie? Vel moriuntur ne eveniente conditione in confideicommissario, ut ita fortean resuscitari possint in altero? *Bart:* desumere videtur rationem à voluntate testatoris, qui non disposuit, quod fideicommissum à confideicommissario habere debuerit, & distinguit inter translationem sive possessionem rerum & inter translationem jurium, dicitque hanc consequi ipso jure, illam vero ex manibus heredis. Sed desiderium nostrum non implet, distinctionem laudamus & approbamus, in ratione autem distinctionis in vestiganda sudamus. Stet itaque voluntas Imp. pro lege donec nobis melior dabitur.

Qvæ-

IX. **Qvæstio QVINTA** Ad hunc collimat scopum Audivimus in fideicommissarium conditionalem ipso jure transire actiones, qv. conditio extiterit, posset quis autumare & tunc in confid; ipso jure transfundi actiones, qv. non est conditionalis sed qvov; purus vel in diem, qv. tamē vix ac ne vix quidem dicendum, eō qv. lex fileat & dispar adsit ratio. Vt ergō sciamus, **qvomodo inter se differant fideicom. in diem & Conditionale**, paucis, quantum pro evidentia nostræ l. necessarium, explicabimus. Fideicommissum in diem statim debetur, qvamvis ante dici adventum exigi non possit *l. 1. §. 1. ff. de Condit. & demonstr. §. 2. f. de V. O.* qvā de causa etiam ante diem mortuo fideicommissario heredes ejus post diem fideicommissum petere possunt. *l. si dies 21. ff. Qv. dies leg. ced.* In fideicommissio conditionaliter relicto fideicommissarius nihil juris habet ante conditionis existentiam. *l. si post. §. 5. ff. Qv. dies leg. l. is cui 42. de O. & A.* Proindeq; mortuus nihil etiā ad suos heredes transmittit. *l. legata 41. de cond. & demonstr. l. intercidit §. d. t. Gail. 2. Obs. 131. 132. Gomez. Var. ref. cap. 5. n. 9.* Si itaq; post mortem confideicommissarii in n. casu conditio eveniret, nullo modo in heredem transirent actiones.

X. **Qvæstio SEXTA** est cedro digna: Noster n. s. loqvitur generaliter de in diem rogatis, eosdemq; æqviparat illis, qvi purē instituti, unde facilē qvis posset eundem etiam ad eum qvi in incertum diem est constitutus, trahere, Vi regulæ triticissimæ lex generaliter loquens generaliter est intelligenda. Verū scito, *text.* minimē de in diem incertum constitutis exaudiendum esse, Sed qv. fideicommissum alicui in incertum relinquitur, ejusmodi fideicommissarium esse associandum illi, qvi sub conditione est institutus, idemq; de his, qv. de illis statuendum. Et enim dies incertus conditionem in testamento facit, *l. dies 75. ff. de condit. & dem.* immō conditio appellatur. *in l. talis Scriptura 30. §. sed est 4. ff. de leg. 1.* qv. dia dies non est simplex, sed cum eventu, propter quem fieri potest, ne existat. *Arg. l. unic. §. fin. a. 7. C. de caduc. tollend.*

Vthoc

Boz

XI. Ut hoc melius percipiatur, dilabimur ad **Qvæstionem**
SEPTIMAM, quæ nobis aperiet, **Quando** quid in diem
certum vel incertum relictum dicatur? Et notandum,
quod duobus modis soleat certa dies exprimi vel per modum
termini à quò, veluti post triennium, biennium, &c. Vel per mo-
dum termini ad quem, veluti ad biennium, triennium &c.
Quando vero dies incertus apponitur, id dupliciter contingere
solet: Vno modo qu. conjunctim dubitatur **AN**, & **QUANDO**
sit exiturus; altero vero quando separatim ambigitur **AN** vel
QUANDO sit venturus, E. g. qu. ita dicitur: **Cum uxorem**
duxerit; cum in familiam nupserit; cum magi-
stratum inierit, utrumq; in incerto est **AN** & **QUANDO**
hæc dies apparitura. *l. 1. § dies incertus 2. ff. Qu. dies leg. Ced. l. si dies*
27. eod. Qu. verò ita dicitur: **Cum T. pubeserit**, saltè
dubiū est de eò, **AN** sit futurus, **QUANDO** a nemini ignotum esse
potest. Sic econtra qu. dicitur: **heres meus cū morietur**,
non est in obscuro, **AN** sit moriturus sed duntaxat **QUANDO**.
l. si cum heres 4. l. hujusmodi 13. ff. d. t. Summè tamen observandum,
quod habet Imper. Alex. in *l. ex his verbis 5. C. Qu. dies leg.* Ced. nim.
particulam **Si** & conditionales locutiones non semper conditio-
nem inducere, sed quandoq; termini solutionis dilatandi gratia
apponi. Talem namq; facti speciem in eà habet. Quidam filix
sux his verbis legaverat decem: **DO, LEGO** filix meæ decem
quæ accipere debebit **CUM** ad legitimum statum pervenerit,
antequam autem ad legitimam pervenerat ætatem, diem suum
obierat: Consultus itaq; Imp. num filia jus suum in heredes trans-
tulisset, ut possent postquam annum 25, si vixisset, complevisset,
legatum ab herede exigere, responder, non videri hoc in casu
conditionem vel diem incertum fideicommissio insertam, sed so-
lùm temporis mentionem fuisse factam solutionis gratiã, quæ
differri debuit in annum 25. innuens eò ipso probè in his & simili-
bus quæstionibus voluntatem testatoris sectandam, quemad-
modum

B

modum etiam regula à J Cto in l. in conditionibus 19. ff. de condit. & demonstr. tradita, monet. Aliàs verba enunciata per voculam S I, C U M & c. ut, si factus annorum 14. non solum diem sed & conditionem inferunt text. est eleg. in l. si Titio 22. ff. Qv. dies leg. eod. quod notabiliter de omnibus in diem incertum relictis accipiendum. Sic Javolenus in non absimili facti specie recensitâ in l. Sejus Saturminus 46. ff. ad s Cr. Treb. responder pro heredibus, si scilicet prorogando tempus solutionis tutelam & administrationem bonorum magis fiduciario permisisse & concedidisse, quàm in incertum diem quid constituisse videretur. Ita J Cr. in l. quibus diebus 40. §. 2. de Condit. & demonstr. magis ad sensum quàm ad verba respicit. Et quia illorum opinio, quod Conditionalia verba non in modum conditionis inserta quandoque videantur, favorabilior, etiam in favorabilioribus negotiis præ alterâ in dubio erit arripienda. Text. est aureus in l. si ita scriptum 16. ff. de manû. Vind. l. fidei commissaria 23. §. etiam 3. ff. de fideic. libert. ubi hæc verba: Si T. 30. annorum erit, non inferunt locutionem conditionalem, sed saltem designant tempus dandi libertatem, quam non important, quoad alias causas. Consimilis decisio habetur in l. si cum præsignatione 20. ff. Qv. dies leg. eod. ubi dicitur interesse, an pro alimentis, an non pro alimentis ita quis legavit, T. dena usque ad annos decem lego. Si enim alimentationis gratia prædicto modo quid legatum, erit legatum multorum annorum, mortuum hinc legatarium ante annum primum nihil ad heredes transmittere; si verò non alimentationis causa legatum factum, sed in plures pensiones divisum exonerandi gratiâ, damit er desio mehr Zeit zur Zahlung habe erit legatum plurium annorum, & intra decennium decedentem legatarium etiam futurorum annorum legatum ad heredem suum transmittet. His ita observatis non opus est, ut cum Accurs pro Concil. l. 5. C. Qv. dies leg. ced. & l. 40. §. 2. ff. de condit. & demonstr. inter quas pugna videtur esse, recurramus ad specialitatem miserorum commune asylum, vel, Cum Br. laudato à Vinc. Honded. in Consult. 16. n. 46. Ad distinctionem inter diem adjectum essentiaæ legati, & adjectum solum solutionis, executionisve gratia, quæ in se quidem optima, sed & J Cto Ofilio non incognita & tamen

tamen à Labeone refutata: Vel cum *Cremens. in f. Singul. 112.* ad casum, ubi testator fecerat multa legata, & postea in testamento subjunxerat, quasi d. legata velit præstari post mortem uxoris suæ, & erant mortui legatarii ante uxorem, ad distinctionem inter testatorem loquentem sine, & cum adversativâ, quam desumpsit ex *Bl. in l. ambiguitatem C. de usus.* & ut singulare verbum, literis aureis scribendum, notavit. Apparet autem ex his allatis, quid statuendum, in eò casu, qui non infreqvens, quod testatores legatorum exsolutionem differunt in annos pubertatis & plerumq; his utuntur verbis. *Jch vermache meinem Sohn 100. Thl. wann er anders zu seinen mündigen Jahren gekommen seyn wird: vel, Jch vermache ihm 100. Thl. die er selber empfangen vnd gebrauchen sol/ wann er mündig seyn wird / vnd das Geld selber gebrauchen kan.*

XII. Cum ergò ex hæcenus dictis satis superq; constet, *text. nostrum*, loquentè de fideicommissis in diem, esse intelligendum de in diem certum, nullo verò modò de in diem in certum; *confectarium* erit, ut ad **Qvæstionem OCTAVAM** respondeamus. Dicimus autem, non de omnibus *text.* exaudiendum. Excludimus namq; conditiones extrinsecas de naturâ fideicommissi, non verò ex testamento prodeuntes, quia ejusmodi fideicommissa non sunt conditionalia. Separamus impossibiles & turpes; pro nullis enim & pro non adjectis habentur. *l. obtinuit 3. l. non dubitamus 20. ff. de Cond. & dem.* Non consideramus, conditiones quæ vivo testatore adimpleræ, & quoq; adimpleri poterunt, quales sunt; si navis ex Asia venerit, cum pubes erit; cum nupserit. *l. 2. & 10. ff. de Cond. & demonstr.* Multò minus conditiones in non faciendo consistentes, fideicommissarius siquidem in his pro purè instituto quodammodo habetur, eò, quod mediante cautione Mucianâ. inventa à Q. Mucio Scævola *Nov. 22.* protrinus fideicommissum consequi possit. *l. Muciana 7. ff. de condit. & demonstr.*

XIII. Ad **ULTIMAM Qvæstionem** respondemus cum *glos. in d. l. |* cessionem fieri pro ratâ. Et tantum de hæc 4. specie.

XIV. **Q**UIN T A M speciem cessionis ipso jure contingens, desumit *Glos. ad d. l. pen. C. ad SC. Treb. ex l. fin. §. fin a. 3. C. Comm. de leg.* ubi sine ulla prævia translatione jurium Imp. Just. legatariis, fideicommissariis, substitutis, & quibusvis aliis quibus aliquid vel purè, vel in diem certum incertum velve conditione relictum restituendum, dat & tribuit jus vindicandi alienata legata, fideicommissa & manumissa, à detentatoribus, qui ea à nequam hominibus, contra votum testantium vel avaritiæ cupidine vel spe conditionis non adimplendæ ad venditiones vel oppignorationes proficientibus, acceperunt, motus hâc ratione, quod quidem quilibet rerum suarum sit moderator & arbiter liberrimus, satis tamen absurdum & irrationabile, rem quam quis in suis bonis purè i. e. irrevocabiliter non possidet, posse ad alium transferre vel pignoris nexu implicare.

XV. Cæterùm, ut hunc **TEXTUM** dextrè intelligamus sequentia sunt præmittenda & observanda. (1) Quod fideicommissa non sint duplicia, sed triplicia: **UNIVERSALIA**, **PARTICULARIA**, & **SINGULARIA**. Universalia appellamus, quæ heres rogatur totam restituere hereditatem: Particularia, cum partem vel partis partem: Singularia verò cum rem singularem duntaxat. *§. sed quia ibi:* aut totam aut penè totam *item mox:* Ex singulis quoque rebus *§. nihil autem interest §. ibi:* aut totam aut partem aut partis partem *§. præterea 10. ibi:* aut totam, partemve, aut rem singularem *§. eum 11. §. de fideic. hered: & tot. tit. de singul. reb. per fideic. relict.* De ultima specie agitur in *lib. 30, 31, 32, 33, 34, 35. ff. & rubr. de leg. & fideic. 1, 2, 3* quæ de fideicommissis singularibus conceptæ. De posterioribus duabus speciebus tractatur in *lib. 36. l. 1. in. pr. ff. ad SC. Treb.*

XVI. Secundò: quod malè & non sine gravissimo errore Dd tyronibus juris passim inculcent, particularia fideicommissa hodiè esse æquiparata legatis, in *l. 2. C. Comm. de leg.* cum hoc sit dicendum de Singularibus. Equidem nos non fugit illum qui ex fideicommissis recipiebat partem hereditatis fuisse locò partiarum legatariorum i. e. ejus legatariorum cui pars bonorum legatur, quæ species legati **PARTITIO** vocata; quia cum herede legatarius partebatur

batur hereditatem §. *sed quia* J. *de fideic. hered.* Sed per *Sci. Treb. & Pegas.* cœpit esse heredis locò § *nihil autem interest*. J. *d. t.* Legata autem hoc ipso dignoscuntur à fideicommissis singularibus, quod hæc relinquuntur verbis precativis, ut fideicommitto, peto rogo, volo dari; illa verò legis modò i. e. imperativè, verbis civilibus & directis, idq; vel per *VINDICATIONEM*, his verbis: *DELEGO, CAPITO, SUMITO, HABETO.* vel per *DAMNATIONEM*, ut heres meus damnas esto dare, dato, facito, heredem meum dare jubeo: per *SINENDI MODUM* ita: heres meus damnas est sinere Lucium hanc rem sumere, sibiq; habere vel deniq; per *PRAECEPTIONEM* sic: Lucius Titius illam rem præcipito. Et licet, fuerint olim magnæ differentia & distantia non solum inter ipsa legata, sed & legatorum & fideicommissorum singularium species: Attamen Imper: Justinian: animadvertens legatariis plerumq; competere pro consequendis legatis actionem personalem, & posteritatem optimis rationibus suffultam & usam subtilitatem vindicationis, sinendi modi, & aliorum legatorum non faciliè suscepisse, nec laudasse inextricabiles circuitus, qui per in rem missionem fiebant, dum (1) per actionem legatorum cautionem legatorum servandorum causa exigere & eâ non obtenta (2) missionem in bona necessum habuerit, *l. hæc stipulatio 14. ff. ut leg. serv. caus. cav. & tot. tit. ut leg. serv. ea in pos. liceat.* Insuperq; magis verbis quàm ipsis rebus leges imposuisse non solum in rem missionem penitus ut tenebrosissimum errorem, abolet. *rub. Com de: de leg. & de in rem missione tollenda* (quod sicco pede prætereunt *Dd. in tit: ff. Ut leg: serv. caus. nec sequimur Calvin: in s. lex. ad verb. missio quia caret ratione & autoritate multò minus Godes. in not. ad d. l. fin. lit. i.* quia nihil tale in Pauli sententiis habetur, & verbum ex inopiâ positum in *Nov. 39* in versione Ruffardi planè deest) & omnibus legatis, Unam naturam imponit, tribuens omnibus legatariis præter actionem personalem, actiones in rem & hypothecariam in res defuncti quousq; se extendit personalis, *leg. 1. C. Commun. de leg.* sed & verbis directis & precativis unam eandemq; virtutem & efficaciam indit & attribuit, ita ut omnia, quæ naturaliter insunt legatis, &

fideicommissis inhærere intelligantur, & contra, quicquid fideicommissis naturaliter inest, & legatis applicetur, quò omnibus sit perfectus eventus, & ex omnibus nascantur in rem actiones, ex omnibus hypothecariæ, ex omnibus personales, adeò, ut si quid contrarium in legatis & fideicommissis reperitur, hoc secundùm fideicommissorũ dispositionem, utpote quæ benignior & humanior, decidatur, & secundùm eam legatorum traditio reguletur. l. 2. C. *Comm. de leg.*

XVII. TERTIÒ, quòd alia remedia competant fideicommissariis universalibus & particularibus pro consequendis fideicommissariis hereditatibus totaliter vel partialiter relictis; alia legariis & fideicommissariis singularibus pro legatis & fideicommissis specialibus. Ut ecce, pro fideicommissis universalibus & particularibus §. *nihil autem interest. ibi Schneidw.* sibi contrarius in §. *præterea* f. *de fideic. hered.* habet fideicommissarius & universalis & particularis actionem personalem, per quam sine præstatione cautionis, § *ergò ibi*; quò casu nullis stipulationibus opus. § *sed quia in fin. ibi*; nullo incommodo f. *de fid. her.* quia liberis aliquin habet ædes Diff. *Schneidw.* in § *sed quia n. 11. f. de fideic. hered.* heredem institutum nõ tantùm ad restitutionem jam aditæ hereditatis, sed etiã ad ipsam additionem, si ipsam non adiisset & adire noller, & restitutionem juris universi, quòd fuit hereditatis uti notanter loquitur JCr. in l. *in fideicommissaria 18. § 1. ff. ad SCr. Treb. l. si mulier 59. § ex assè ff. de jur. dor. faciendam vel re vel verbis. l. restituta 37. d. 1. compellere potest §. ergò si quid 6. f. de fid. her. l. quia poterat 4. l. non cogendus. 53. ff. ad SCr. Treb. Natta Consil. 400. Restitutione autem vel spontè vel coacta impetrata, habet fideicommissarius fideicommissariam hereditatis petitionem, si videlicet universalis, & actionem, si pars hereditatis peratur, si particularis l. 1, 2, 3. & tot. tit. *de fideic. pet. hered.* & tot. tit. *Si pars hered. pet. eleg. Ant. Fab. in ration; ad l. 1. & 3. ff. de fideic. hered. pet.* ubi propter verba, restitutã hereditate fusi(ssimè) pro vera interpretatione d. l. 1. contra *Accurs. & Br. & Dd.* statuentes fideicommissario competere *fid. her. pet.* etiam nondum restitutione facta. *Pet. Ant. de Petr. tr. de fideic. q. 10. n. 20. contra manifestissimum text. in l. 3. § 1. ff. de fid. her.**

her. petit: Aliter Diss. Heig. ad pr. J. n. 6. de fid. her. qui & fideicom-
missario tribuit actionem hypothecariam. LEGATARIUS
autem & fideicommissarius singularis, qui & pecuniarius à JCr.
in l. 14. § 6. ff. ad ScT. Treb. appellatur, pro fideicommissio vel re
legata consequenda non habet hanc facultatem compellendi
heredem ad aditionem. l. cogi 16, § & generaliter 2. ff. ad ScT. Treb.
non enim tenetur ad exsolutionem debitorum ut fideicommissa-
rius universalis vel particularis, proinde æquum non est quem
compelli adire hereditatē. ut emolumentum quidem hereditatis
refundat, ipse verò oneribus hereditariis obstrictus relinqvatur
ut eleg. dicit JCr. in l. nam quod 14. § non omni 5. ꝛ ad ScT. Trebell.
Schneidw. ad § sed quia. n. u. J. de her. fideic. quod in tantum verum,
ut ne quidem ad Compulsionem venire possit, tamen si cautio-
nem indemnitatis offerat heredi. de l. 14. § 7. ꝛ ad ScT. Trebell.
sed adita hereditate, ut audivimus supra, consequitur tria bene-
ficia juris ex l. i. C. Comm. de leg. non copulativè vel cumulativè
sed electivè l. cum filius 76. § variis 8. de leg. 2. (1) ACTIONEM
PERSONALEM, quæ nascitur ex aditione, per quam cum lega-
tariis q. contrahere, atq; sic ad exsolutionem legatorum se ob-
stringere videtur § heres J. de O quæ ex q. contr. l. si quis 5. § heres de
O. & A. Plat. ad §. sed olim n. 7. de leg. ubi addit, actorem cautum
esse debere, ut in libello commemoret aditam fuisse hereditatem
Sich. ad l. qui post 3. n. 15. ubi formulam libelli habet. C. de legat. (2)
ACTIONEM REALEM. REI VINDICATIONEM quidē quæ
res corporalis, quæ in dominio testatoris legata fuit: publicianā
si q. dominium habuit: Confessoriam, quæ jura & nomina fue-
runt relicta, ad hoc, ut petat se declarari dominū juris vel actio-
nis, & ut caveat heres, quod nolit ipsum neq; ipsius successores
in exigendo debito, vel utendo jure molestare. Idq; non ideò,
quia legatarius rectā viā fiat dominus rei legatæ. l. à Titio 64. ff.
de furt. hâc ratione enim stante & legatarii ante Iustian. actiones
in rem meritò habuissent, quod tamen nemo dicturus: Neq; se-
quitur semper: Dominus est ergo, rei vindicationē habet, emptor
namq; perfecto contractu dominus quidem est rei venditæ sed
antè traditionem adversus emptorem non rei vindicationem,
sed

sed actionem empti intentare potest: Ad dominium transferendum & titulus habilis & traditio conjunctim requiruntur; sed idem, quia voluit Imp. magis prospicere legatariis (3) **HYPOTHECARIAM**; quia legatarii & fideicommissarii habent ex speciali Imp. Justin. concessione tacitam hypothecam in omnibus bonis defuncti. *l. i. C. Comm. de leg.* omnia tria remedia non nisi adversus ipsum heredem intendenda, & quidem posteriores duæ, quousque se extendit personalis. *d. l. i. Diff. Comm. Dd.* dum statuunt rei vindic. & hypothecariam competiisse adversus quemcumque possessorem rerum legatarum & fideicommissarum, quod esse videtur contra *l. fin. C. Com. legat.* si enim vil. *l. C. d. t.* legatarius potuisset adversus tertium possessorem agere non opus fuisset novo beneficio, quod consequitur in *d. l. fin. legatarius*, nempe **CONDICIONEM LEGIS** ex *d. l. ad hoc ut alienationibus & oppignorationibus pro nulliter habitis, via pateat, ex licentia, sit ad vindicationem rerum legatarum nullo obstaculo à præscriptione desumpto eis opponendo.* Atque hoc beneficium non solum singularis fideicommissarius consequitur, sed quod probè notandum, etiam universalis & particularis quæ heres fiduciarius vel partem hereditatis alienaverit vel oppignoverit, tum propter rationis identitatem, tum, quod *text.* generaliter de omnibus speciebus fidei commissi universalitatis & specialis expressè loquatur, nec non de substitutionibus & omnibus negotiis onere restitutionis obnoxiiis.

Sciendum autem quod licet de J. Civili ejusmodi actiones requirant processum ordinarium, nostro tamen tempore propter generalem consuetudinem in Imperio Romano, quæ instrumenta nec rarsa nec aliàs vitiosa, recognita tamen, habent paratam executionem, ita ut non opus sit libello solenni, litis contestatione, & condemnatione, sed statim à præcepto executivo incipere possimus, legatarios posse exemplò mediante testamenti recognitione obtinere præceptum executivum, sine illà prævia condemnatione, uti etiam Ampliis. Facult. Jurid. ita pronunciat referente Magnifico Dn. Ordinario, præceptore nostro æternum venerando, in sua Observ. uti.

QVAR-

VXIII. **Q**UARTO, quod multis passibus distet. **C**onstitutio novarum actionum, à translatione & cessione actionum, Sicuti annotavit notabiliter *Ant. Fab. in f. Rat. ad l. 1. & 3. de fidei. hered. pet.* in alio casu contrà *Br.* existimantem hereditatis petitionem, quæ heredi competebat, transferri ex *Scr. Treb.* in fideicommissarium, ut possit etiam sine cessione utilem intentare. Hoc non attendens *Glos. n. in l. fin.* incurrit ob id in hunc gravissimum errorem quod allatum casum in *d. l. fin. §. 3.* ad celsionis ipso jure emergentes retulerit, cum tamen *text.* saltem loquatur de actionibus noviter competentibus legatariis adversus heredes vel possessores rerum, non verò de actionibus, quas habuit defunctus adversus debitores & possessores rerum, quæ non transferuntur in legatarium vel fideicommissarium ipso jure, sed mediante celsionis fienda per heredem, prout, si: sius demonstravimus in *Disp. 1. cap. 4. th. 7.* Quando itaq; *Imp. Iust. in d. l. fin. & l. 1. C. Comm. de leg.* legatariis tria suppediat remedia, nequaquam hoc de personalibus, realibus & hypothecariis actionibus, quas defunctus habuit, & in bonis reliquit adversus debitores vel possessores rerum suarum & sibi hypothecarum, sed de actione personali reali & hypothecariâ quæ noviter post mortem testatorum exsurgunt, & ex facto heredis vel legatarii resultant & propullulant, accipiendum est. Res, ut exemplo fiat clarior fiat, fingamus Titium (1) domum (2) centum florenos in parato (3) rei vindicationem pro biga equorum nec non (4) aliquot actiones personales & hypothecarias pro debitis reliquisse, & fratrem heredem instruisse, sorori autem suæ nomina & actiones, vel purè vel in diem certum aut incertum, vel sub conditione legasse & fideicommississe. Ecce hic toto cælo distant actiones personales & reales quæ competunt sorori adversus fratrem pro consequendis actionibus legatis quæ habuit defunctus, ab ipsis actionibus in hereditate repertis. Si ergò ut *d. l. fin.* ad h. n. casum applicemus, frater alienasset vel oppignorrasset illas actiones, non obstante d. alienatione & hypothecatione, soror conditionem *L. ex d. l. fin.* adversus possessores nomi-

C

nominum agere posset. In his tamen negotiis maximè è re legatarii erit, ut ilicò debitoribus & possessoribus rerum hereditarium, contra quas defuncto competebant actiones, denunciaret, sibi actiones fuisse legatas. *l. heres 21. ff. ad Sc. Trebell.* Fallit autem hæc tradita regula, & alienatio & oppugatio nominis est licita & valida quæ liberi sunt heredes & dotem & donationem propter nuptias non nisi ex legatis salvam & integram habere possunt per *Auth. seq. quæ res. C. d. t. ex Nov. 39* desumpta, quæ de re aliis consimilibus quæstionibus sub capite de personis quæ cedere possint, acturi sumus. Hic terminus est.

Deo sit Laus & Gloria,

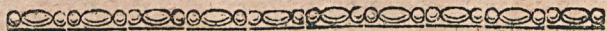

Ad

Nobilissimum Dn. Disputantem.

Juribus invigilas, patriæ pro jure tuendo,
Hinc meritò Fürschus nomine req; clues,

**Sigismund Zinckelthaus D. Collegii
Juridici Lips. Ordinarius.**

Magna quidem laus est, præclaro semine Avorum
Censeri natum, pictosq; ostendere vultus
Majorum, ac clarâ partum virtute fuorum
Nomen habere. Patrum aut Tu non solùm hisce tuorum
Laudibus ornari, propriis sed tollier ardes:
Tùm major tibi (ut est certè) laus esse videtur,
Aucta per assiduos propriâ virtute labores;
Dum doctâ mentem, pectusq; insigniter arte
Excultum Genti ingenuas adjungere Vestræ
Pierides sudas, noctesq; diesq; libellis
Invigilare studes, ac impallefcere chartis;
Inclyta Iuridicæ penetrasq; sacraria Divæ.
Mactè age, quo pede cæpisti, illò perfice cursum
Cæptum. Sic hinc exurgunt encomia laudum,
Maxima (crede) tibi fructusq; & præmia digna.
Præmia digna tuum referes capiesq; laborum,
Patria laudabit multis te dotibus auctum,
Et charo fueris certè spes unica Patri,
Sic quoq; dum viver virtutis amabile nomen,
Dumq; sacra Eunomiz mortalibus ulla colentur,
Semper honos, nomenq; tuum sæcla omnia vincet.

*L. Andreas Bauer ad S. Nicol,
Lipsia Archidiaconus & S. Lin-
gva Professor. publ.*

Phy-

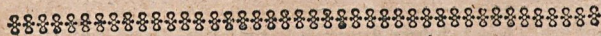
Philyrides †, arcu citharâq; Magister Achillis, *
 Tam dicenda facit, qvàm facienda docet:
 Sic quoq; FVRSCHVTZI, qui jam decoratus es †armis,
 Legibus †armavit Te Philuræa Stoa.
 Gratulor, & forti qvò mox æqveris Achilli,
 Qvos Philuræa dedit, suspice Philyridas!

* ἐν χεῖρων † ἐδίδοξε ΔΙΚΑΙΟΤΑΤΟΣ Κεῖλεύων,
 Μύθων τε ῥητῶν ἐμείνων, ἀρηκίηρα τε ἐργῶν.

† è vestibulo Institut. Iustinian. Homer. Iliad. Λ. & Ι.

*Hoc quicquid est gratulabundus
 perscribebat*

*M. An. Rivinus Prof. Pœt.
 & Principis Collegii Collegiatus,*

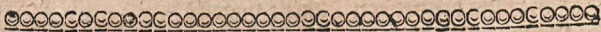
PArmi tant de combats & parmi tant d'alarmes,
 Dont Mars ce furieux & cruel Dieu des armes
 Nous fait a tous moment a chacun rebentir,
 Cè troi son tout-puissant, lequel par tout domine
 Nous en ayant gardé par sa bonté divine
 Veut qu' on oye a Leipfig le bon droit retentir.

DE Fürschutz des premiers, Voulant tenir la place
 De les predecesseurs, en ensuiuant la trace,
 Fait Voir a un chacun que c'est de cession;
 Et respondant qu' il est, fait qu' un chacun admire
 Et luy & son discours, tant il est a Uray dire
 Bien Imbu & fondé sur cette instruction.

LA luy est apposé tantost d' une personne,
 Tres-docte, & l' autre non moins expert l' arraisonne
 Sur une qvestion, mais qvooy, ce bel esprit
 Qui de temerité ne veut pas qu' on l' accuse,
 monstre a tous opposans que du tout il s' amuse
 De faire le deuoir d' un trez gentil esprit

Sils donc (o eber amy) suiuez je vous conjure
Le chemin qu' auez pris , car assureé se jure
Que bien y trouuerez , l' amitié ce pendant
Dont vos merites sont & tous-jours doiuent estre
Honorez de ma part , de meure en tout son estre
Veü que ne suis pas moins a la vostre attendant.

Jacques Desmarest Maistre. de la
Langve François Angeuin.

Dimidium nostri Fürschus es pectoris , unde
Non dare non possum jam bona verba Tibi.
Pollens ingenii præclaris totibus ardes
Virtutes patrias amplificare Tuis :
Atq; litas sacræ Themidi noctesq; diesq;
Hujus nunc cathedram scandis & altisonam.
Si pergis veluti pergis nunc , ambigo nullus
Hocce meum verum mox fore judicium:
Ut dignus lateri jungaris Principis , hujus
Aulam prudenti consilioq; regas.
Sed quid quæso iuvat jam multis dicere verbis,
Actio cur cedi , quomodo , quando , queat?
Namq; vides miles , quamvis sit celsio nulla,
Nostra tamen rapiens exigit ense bona.
Seu cur non aliam quoq; dictas esse coactam,
Quam sævus miles constituit speciem?

Sic

Commensali & Fautori suo honorando
accinebat

Christianus Pehrifsch.

C 3

Nun

210
Wu schwingt euch /s/yr hohen Sinne/
Auff zur Himmelblawen Sinne/
Dahin ihr auch schon längst gestigen /
Durch Tugend vnd durch grosse Trier/
Die ihr gebracht mit euch herfür
Aus wohlgelegten Grund der Wiegen.
Denn wo die Sonne vntergeht/
Vnd wo die Morgenröth' auffsteht/
Hört man der deinen Tugend singen/
O Edler Muth / doch weil es ist
Ein frembder Ruhm/drumb dich gelüß
Durch eignes Lob empor zu dringen.
Drumb liebestu der Musen Schaar/
Ergibst dich ihnen ganz vnd gar/
Thust Tag vnd Nacht mit ihnen bulen/
Sie nennen dich dem liebsten Sohn/
Apollo selbst / der seinen Thron
Dort hat auff jener hohen Schulen.
Da Bacchus seine Berge weisß
Vnd sich der Saalen-Ström erguß/
Thut dir ein schönes Zeugnis geben/
Wie das allhier du deine Zeit
Hettst zugebracht ohn Vnterscheid
In stetem Fleiß vnd sittem Leben/
Drumb preist er dich bey jederman/
Zeigt allen deine Tugend an/
Die dich bey vns auch längst erhoben.
Denn die wir an der Pleisse seyn/
Erkennen deiner Tugend Schein/
Vnd müssen deine Weißheit loben/

Die

Die Göttin die Gerechtigkeit
 Sich selbst auch darob erfreue/
 Wil deine trewe Dienste preisen.
 Die du auch selbst zu dieser Zeit
 In der gelehrten Leute Streit
 Mit grossen Ruhme thust beweisen.
 Nun fahre fort / so wird dein Land
 Dich sehen an des Fürsten Hand/
 Vnd wird an deinen hohen Gaben/
 In dieser schweren Kriegspraft
 Vnd grosser vnerhörter Last
 Bedencken Linderung zu haben.
 Das hoffen auch die Musen all/
 Drum stimmen sie an allzumal/
 Vnd singen diesen Wundsch zu ehren:
 Gott wolle dich dem Vaterland
 Vnd allen/ so dir angewand/
 Für sich zu einem Schutz gewehren.

Johannes Weisse.

E N D E.

X2615937

V07

TIA

XII. 003
140
1637, 5

ONE IM

is speciem. & unam
renda, à Glof. autem
efsione ficta

Divinâ

linarii, Senioris & reli-
Adsefforum

HACHERI

rid. Adsefforis
i atatem

publicè exhibet
T U S Fürschuh

is die 19. April.
II.

us Köler.

3

